

בעזהשׂי״ת

קול אמונה

דא״ח מכ״ק רבינו הקוה״ט זי״ע
מקרעטשניף

דא״ח בס״ג פ׳ תולדות תשס״ו

שיחו״ק קודם ברכהמ״ז – תולדות תשס״ו

גליון תשנ״ז

לע"נ

הרה"ח המפואר רודף צדקה וחסד
מוהר"ר יעקב במוהר"ר שמואל יוסף

ז"ל

ריעדער

הונצה ע"י בנו שיחי

יו"ל

ע"י מערכת קול אמונה

קרעטשניף

עיה"ק ירושלים תובב"א

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' אבינועם ילין 5

ת.ד. 50163

איסור השגת גבול יודע

© כל הזכויות שמורות

סדר ועימוד

"המהודר"

(+972) 05731 53883

דא"ה בס"ג פ' תולדות תשס"ו

כל הענינים בפרשה זו הם מסודות התורה, אבל בתוך הסודות יש גם מהנסתרות לה' אלקינו וגם מהנגלות לנו ולבנינו.

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו (פסוק כא). פרש"י זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת, ויעתר לו ה', לו ולא לה שאין דומה תפילת צדיק בן צדיק לצדיק בן רשע, ביארנו באריכות בעת לימוד חורש"י את מה שאמר הרה"ק מראפשיץ זי"ע כי זכות אבות צריך כדי שאפילו אחר כל עבודתו כשנוכר ממעשי אבותיו תכסהו בושה, בבחי' מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, ואפשר אולי לומר שהנה אמת שאמר זקני הרבי ר' מרדכי' לי זי"ע כי אינו מנצל זכות אבות רק לעבודה, אבל אפשר לומר שאפשר להזכיר זכות אבות ולבקש שבזכותם נוכל להתפלל, וכמו שאומרים בראשית התפילה 'אלקי אברהם ואלקי יצחק ואלקי יעקב' שאנו מבקשים קודם התפילה שבזכותם נוכל להתפלל, ואפשר להעמיס גם זה במה שאמר שאינו מנצל זכות אבות רק

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (בראשית כה, יט). וברש"י, יצחק בן אברהם היה שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק. וי"ל עפ"י דברי זקה"ק זי"ע עה"פ (שם כד, א) וה' ברך את אברהם בכל, ופרש"י הק' בכל בנימטריא בן ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אישה, ורז"ל אמרו (ב"ב טו:)) בת היתה לאברהם ובכל שמה, ואם נפרשהו כפשוטו לא נדע מה נעשה איתה, וביאר זקה"ק זי"ע כי הנה מובא בספה"ק כי לא השיא אברהם את יצחק עד העקידה כי נולד עם נשמה מעלמא דנוקבא, וע"י העקידה יצאה ממנו נשמתו ונתעברה בו נשמה מעלמא דדוכרא, וזהו בת היתה לו לאברהם שיצחק אבינו שעד עתה היה בבחינת בת, אבל עתה היה לו כבר בבחינת בן שנכנסה בו נשמה מעלמא דדוכרא, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אישה.

ובזה יש לפרש ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק, שמנין ליצחק תולדות ע"י שאברהם הוליד את יצחק בשעת העקידה נשמה מעלמא דדוכרא (וכ"ה באוה"ח הק').

לעבודה, כידוע גודל עבודת התפילה שהיה אצלו.

כשאמר 'ויתבוננו חסדי ה'" היה כל הקהל בהתפשטות הגשמיים.

ובימי חורפו היה מתפלל תפילת שחרית של שבת כשש שעות, ואז היה מתפלל מוקדם, והיה יהודי אחד שלא מתלמידי הרבי ר' מרדכי'לי שראהו בשעת ברית מילה, וסיפר שראה את הרבי ר' מרדכי'לי יושב על הכיסא ומתפלל ונמשך על הארץ נחל של דמעות וזיעה, ואמר אותו יהודי כי ראה הרבה עבודות של הצדיקים שמתפללים בקולות, אבל לשבת על הכסא ובהשקט ועם כל זאת שיישפך ממנו ים של זיעה ודמעות כזאת לא ראה רק אצל הרבי ר' מרדכי'לי, כי היה העבודה אצלו שלא כדרך הטבע.

אבל כל מה שאדם נתגדל ונתעלה יותר במדריגה רואה שעדיין לא הגיע לכלום, ואיתא כי לצייר לעצמו צורת אביו מסוגל להרבה דברים, ומסתמא לכד מזאת יש ענין לצייר לפניו את העבודות של הראשונים, ולפיכך צדיק בן צדיק יש בו מעלה כי כשזוכר כיצד היה נראה אביו וזקנו במילא נהיה בטל ומבוטל כנגדם, וכל מה שיש לאדם יותר התבטלות נתקבל תפילתו יותר ברצון, כי אין אצלו שום ישות והכל אין אשר זהו התכלית שברא את האדם כ'יש' כדי שיעשה מזה אין, ולא חלילה וחלילה שיגדיל יותר את ה'יש', ואם מרגיש שהגיע למשהו זהו היפך רצון הבורא והיפך מתכלית הבריאה.

זקה"ק זי"ע סיפר מה שהיה מספר הרבי ר' מרדכי'לי על העבודות של אביו הקדוש הרבי ר' בער'צי זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, שבעת אמירת 'לדוד מזמור' בליל יוה"כ אחר הרבה שעות שהתפלל תפילת כל נדרי וערבית כשהגיע ל'לדוד מזמור' נטפו פניו זיעה כמו שלאק'ם רעגן, והרבי ר' בער'צי היה בנו של ר' יצחק מקאל'יש זי"ע שהיה בנו של הרבי ר' ארון לייב הגדול זי"ע, אשר מסופר עליו באריכות שבא לעיר אחד והתפלל מנחה בערב שבת, וכשהגיע לסוף הודו

ואפילו יצחק אבינו שעקד את עצמו לפי המקום ועבד את בוראו זה שישים שנה בקדושה ובטהרה, והיה יכול לתלות שיקובל תפילתו בזכות עצמו, היה צריך להגיע לזה שהיה צדיק בן צדיק וראה את גודל אפסותו נגד עבודת אביו ולזה נתקבל תפילתו.

ויתרצצו הבנים בקרבה ותאמר אם בן למה זה אנכי ותלך

הבורא מעולם, אבל אמרה רבקה כי אם בני יהיה פוסח על שתי הסעיפים לפעמים כך ולפעמים כך למה זה אנכי ולמה לי חיים, דאין זה נקרא חיים כלל, כי חי נקרא הקדושה כי רשעים בחייהם קרויים מתים, ואם אין בו רק קדושה אלא פוסח על שתי הסעיפים אין זה חיים כלל, ולפיכך ותלך לדרוש את ה', שאינה רוצה שיתנתק מה' כדאיתא בתניא שמי שנעשה רשע נתרחק מהשי"ת, ותלך לדרוש את ה' כיצד יוכל להיות עם ה' אם נתערב בו רע.

ובאמת הסיבה שנולד עשיו היה כי צריך הרע להיפרד מהטוב, וזה היה יכול להיות רק ע"י תפילת יצחק, שהיה בן אברהם שאצל אברהם אבינו נפרד הרע ע"י ישמעאל, כי עד אז בכל העשרה דורות מנח ועד אברהם שלא היה להם את התורה הקדושה היה הרע בתוקפו, ומי שרצה לזכות היה יכול כמו נח שזכה להגיע להיכן שהגיע הוא לבדו, אבל אברהם ויצחק היו צריכים להכניע את הרע והיה עבודתם קשה מאוד.

והנה החתם סופר עשה 'טיילונג' כדי שלא יתערבו בני ישראל הכשרים בחוטאים, ואני אומר כי באמת עשה זה כבר הבעש"ט הק', אבל כיון שהבעש"ט הק' היה רבן של כל ישראל ממש ולא היה יכול לעשות בזה האופן עשה זאת

לדרוש את ה' (פסוק כב). דבר כזה אין להבין בפשטות שרבקה חשבה שהיא הסיבה לזה שהיתה אם יעקב ועשיו כדכתיב (כח, ה) לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו, שכיון שהיתה צדיקת בת רשע לפיכך יצא ממנה עשיו, ולפיכך אומר רש"י ואלה תולדות יצחק יעקב ועשיו האמורים בפרשה, לומר לנו כי אין זה תולדות הרגילים בסדר כל התולדות אלא זהו פרשה שצריכים ללמדה, וכשנלמד הפרשה נתגלה כי יעקב קודם לעשיו.

ומה שהלכה רבקה לדרוש את ה' מובא בכל הספרים שהתייראה שיש בו עירוב טוב ברע ורע בטוב שמתנהג פעם כך ופעם כך, והתניא מבאר בחי' הבינוני, שלבינוני אין שום מחשבה דיבור ומעשה שאינו לפי התורה, שאם הם רוצים להגיע אליו הוא תמיד מכניעם, כי אם היה לו לפעמים מחשבה דיבור מעשה שאין לו תכלית של התורה, הרי הוא בשעה זה רשע לפני המקום, כי רחוק ממנו בעונינו ואין נפק"מ אם עוברים בסור מרע או בעשה טוב, בין בדיבור בין במחשבה בין במעשה, תמיד באותו רגע נקרא רשע, ואין הבינוני רוצה להיות רשע אפילו שעה אחת לפני המקום ועל כן לא היה לו שום מחשבה דיבור ומעשה נגד רצון

איתם יש בהם ממש, כי חלילה מחשבה כזאת היא ע"ז הי"ו.

ובכל אדם בכל פרט הוא הבחינה של כשזה קם זה נופל, וצריך להחזיק ולעמוד בחזק שלא לדבר באמצע הלימוד, ולפני שלושים שנה לא היה לכל אחד ואחד אפילו טעלעפאן אחד וכמובן שלא כמה, ולבעל דבר יש בכל דור שמות חדשים, שלפעמים נקרא 'היינט איז אנדערש', ולפעמים נקרא 'הדור הזה', שאי אפשר לנעול עולם שהוא מגושם כל כך ל"ע ועוד שיוצא מזה גם דברים טובים, אבל האמת היא 'זה א-לי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו' (שמות טו, ב), כמו שפרש רש"י הק' לא אני תחילת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלוקותו עלי מימי אבותי, זהו הדרך היחידה בעבודת השם להחזיק את הדרך של ימי אבותי.

וכשמשיכים ללמוד קודם התפילה, זהו גם בכלל זה קם, כי אי אפשר להרגיש טעם בתפילה אם אין לומדים קצת גמרא מקודם כדי להתדבק עם השי"ת, וידוע שגמרא ר"ת ג'בריאל מ'יכאל ר'פאל א'וריאל, וכשזה קם היינו שעושה כל דבר בחיות, שאינו לומד גמרא תוספות רק כדי להבין את פירוש המילות, אלא כמו שהרבי בעל התניא אומר שחושב מקודם שאוהב את ה'

באופן שתיקן שהחסידים יתפללו לבד בבתי המדרשות של החסידים, ולא אמר בפירוש שעושה בזה התבדלות, וכמו ששמעתי מהרה"ק מבעלזא זי"ע בשנים הראשונות כשהגיעו הרבה אנשים מהמחנות וכל אחד הגיע לקבל שלום מהרה"ק מבעלזא זי"ע, ואמר לכל אחד להתיישב אין אידישע ישובים ולהתפלל אין איידעלע מקומות, וזה היה דרך הבעל שם, ובפעם הראשון התחיל דרך ההתבדלות אצל ישמעאל שנפרד הרע לדעת שזהו רע ואין לנו שייכות איתו.

ויאמר ה' לה וגו' ולאם מלאם יאמין (פסוק כג). ופרש"י כשזה קם זה נופל. כי אין יכול אדם לשבת בביתו ולקוות שלשונא שנלחם איתו יהיה מפלה, והוא יישב ברוגע וישכב לישן ועם כל זה ינצה במלחמה להכניע את אויבו, כי רק כשזה קם זה נופל, ואין זה הולך מהר כי לפתח חטאת רובץ, ובפרט בימינו בעוונותינו הרבים שצריך רחמים רבים על כל צעד ושעל במחשבה בדיבור במעשה, ואפילו שאנשים כערכינו לא נחשדו על כך, אבל על האפיקורסות המרה של הרשעים גמורים שהחטיאו נשמות חפות מפשע שחלילה לא יחשבו שאם רואים אלו שנקראים אנשים גדולים שגם הלכו

ברע אלא בחינת עוה"ב ממש, כמו שפרש"י (פסוק כז) שנכנסה עם יעקב אבינו ריח גן עדן, וכשנכנס עשיו ראה גיהנם פתוחה תחתיו כמו שפרש"י (פסוק לג), כי דאיתא שיש גיהנום התחתון וגיהנום העליון וכשיהודי מתנתק מהשי"ת הוא נמצא בגיהנם התחתון, כי זהו הגיהנם הגדול ביותר שאין מרגישים את ה' כשאומרים 'ברכות והודאות למלך א-ל חי וקיים' או 'על זאת שבחו אהובים ורוממו לא-ל'.

כי כל תיבה של כל יהודי בתפילה וכל גמרא תוספות שלומדים ומתברר הפשט האמיתי מתדבקים בזה בהשי"ת, כי כל פשט אמיתי בתורה הקדושה הוא ענין של אמת, וכל ענין של אמת יש לה שייכות להקב"ה שחותמו אמת, ובכל פשט של אמת שמיינעים את עצמם לעיין במפרשים ולדעת בע"פ כל מה שיותר מגיעים לפשט אמיתי להבין את כל המפרשים שלמדו בשיעור זוכים יותר לתורת אמת, ואין לומדים רק כדי למלאות את שעות הלימוד, אלא צריך ללמוד את התורה הקדושה ולהרגיש כי הם חיינו ואורך ימינו, וכמו כשאדם הוא חולה מסוכן ל"ע הוא מנסה את כל התרופות שבעולם, כן להבדיל בתורה מה שיותר ללמוד ולהבין את התורה שהיא רפאות לבשרך, והענין של ללמוד

ורוצה להתקרב אליו ולכן הולך ללמוד כדי שעיו יתקרב אל השי"ת, וכך כשהולך ללמוד בזה המחשבה אזי יכולה תורתו להתעלות, וכל נפש יהודית רוצה להיפטר ממחשבות זרות, ולא לעבור על קדש עצמך במותר לך, והעצה היחידה היא כשזה קם, היינו להתחזק בדברי תורה בדביקות, ובמילא זה נופל.

וכל זה נאמר לרבקה ברוה"ק כדכתיב 'ויאמר ה' לה', ולא כתוב מי אמר לה בשם ה', כי כשהולכים לשאול אדם גדול נתגלה על ידו רצון הבורא.

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וגו' (כו, כח). לכאורה יוקשה מדוע הזכיר כאן שם אלקים המורה על דינים, ועוד מהו כוונת אומרו 'ויתן' בתוספת ו' בתחילת הענין, ורז"ל דרשו (מובא ברש"י) יתן ויחזור ויתן, אמנם התורה ניתנה לדרוש בשבעים פנים, ויש לומר כמו שאמרתי מקודם כי מי שאוהב את שם ה' מגיע ע"י הלימוד להתדבק בהשי"ת, וזהו בחינה של עולמך תראה בחיך, וזהו הבחינה הגדולה היותר אבל יש בדבר זה גם כמה ענינים ההולכים מדרגה לדרגה, וכתיב האתה זה בני וגו' (פסוק כא) דהוקשה לו ליצחק אבינו כיצד יכול להיות שלא יהיה בו כלום מעורב

אבל יצחק אבינו אמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' (פסוק כז). ופרש"י זהו שדה תפוחים, שבאמת הוא שלם בעבודתו כיצחק אביו, וכמו שידוע כי ליל שבת מרומזו על יצחק בחינת חקל תפוחין קדישין, ולכן אין צריך להתחיל אצלו את הברכות מתחילה אלא 'ויתן לך האלקים וגו', שממקום הגבוה שאתה אוחז שם יוסיף ה' עוד ויתן לך ויסכים לזה אפילו אלקים שהוא מידת הדין, ואמרו רז"ל יתן ויחזור ויתן, כי כל רגע שאדם כאן בעולם צריך לדעוד ולחשוש מי יודע כיצד ייראה בעוד רגע, וכל ימי חייו צריך לחשוש מזה, וה' יעזור אותנו כולנו שלא נבוש ולא נכלם, וזהו ויתן ויחזור ויתן שיעזור ה' שלא יפול ממדרגתו.

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ. אמרתי כשישבנו לפני אנשים סוחרים לעורר ליבן של ישראל להתחזק באמונה בה' ולהתחזק בהשגחה עליונה ובהשגחה פרטית, החילוק בין ברכת יעקב לברכת עשיו, כי הגה שניהם נתברכו מטל השמים ומשמני הארץ, אבל החילוק הוא שאצל יעקב הקדים יצחק טל השמים למשמני הארץ, ולעשיו ברך 'הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל' (פסוק לט), וזהו

לאמיתה של תורה הוא כדי להגיע להקב"ה יותר ע"י אמיתה של תורה ולהרגיש כי הם חיינו, וכמו שאדם עושה כל מה שבעולם להציל את חייו, כך צריך להרגיש שרוצה להציל את עצמו ע"י שלומדים את התורה הקדושה לאמיתה של תורה.

ואז יכולים להגיע לתפילה כראוי, ולומר 'נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלוקינו ורוח כל בשר תפאר ותרום זכרך מלכנו תמיד', וכן בתפילת חול שאומרים 'הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל השמים' וכדומה.

והנה מצד אחד ב"ה יש הרבה תורה בעולם, ואפילו פעיה"ק ירושלים כשהגעתי לגור כאן לא היה אפילו עשר פראצענט תורה ממה שיש היום, וב"ה יש הרמת קרן התורה והתפילה והרחובות מלאים בווייסע זאקן, וה' עזר ולא מתייראים מהעולם, אבל ידע אנוש בנפשו כי יעקב אבינו כשנכנס הביאה תורתו עמה את הגן עדן, ועל זה אנו צריכים עוד הרבה לעבוד, ואפילו יעקב אבינו התיירא שעוד לא הגיע לאותו מדרגה ואמר (פסוק יב) 'אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע', כי איני מרגיש שהגעתי לזה שאוכל להראות את פני לאבי ואם ימשמש אותי אביו בדקדוק יראה את מצבי האמיתי.

דבר לבד, עונה כי ודאי שהוא יודע, אבל באמת העיקר אצלו היא משמני הארץ שחושב שהכל הוא דרך הטבע, ורק מדמה בנפשו שהוא גם מאמין כי הכל משמים, ולכן הברכה אצלו היא להיפך ל"ע.

וגם על דרך שביארנו את ברכת יעקב אבינו על עניני רוחניות, יש גם לומר בדרך זה שהעיקר הוא סייעתא דשמיא כי אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו.

ויעזור ה' ויקויים בנו הברכה שקיבל יעקב אבינו 'ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ', וכל הברכות יתן ה' ויחזור ויתן, ומה שלומדים מזה הסדרא שאין עירוב טוב ברע צריך כל אחד לנסות ללכת בדרך זה וה' יעזור בידו, כי זה כמה שהכוחות חלשים והנסיונות נתרבו מאד ל"ע והעולם נתגשם מאוד, ומצד אחד יש התרוממות גדולה בתורה אבל יש גם הרבה מונעים מלהתקרב אל ה', ויש להתדבק בדרך שזכו ללכת הדורות הראשונים, וכמו שאמר הרה"ק מרוזין זי"ע שפעם אחד כתוב 'הללו את שם ה' הללו עבדי ה' (תהלים קלח, א), ופעם אחד מקדים 'הללו עבדי ה' הללו את שם ה' (שם קיג, א), ללמד כי בין אם מדברים ומהללים את שם ה' ובין אם מעבדי

החילוק בין ברכת יעקב לברכת עשיו, כי יהודי כשר יודע שהכל מן השמים בהשגחה עליונה ואף מה שעושה השתדלות לפרנסה יודע שאין ההצלחה תלוי בזה כי ההצלחה הוא רק ביד ה', ובמילא לא יניח מזמני הלימוד כדי לעסוק בדבר דחוף שירוויח ממנו הרבה ממון או כדי לדבר בעניני מסחרו וכדומה, כי אינו יכול לעשות דבר על חשבון התורה ועל חשבון התפילה ועל חשבון הצדקה כי יודע שהכל יבוא על חשבוננו שלו כיוון שהוא מסיר בזה את האמונה בהשגחה פרטית ל"ע, וכמו שאני אומר תמיד 'לא אירא רע כי אתה עמדי' (תהלים כג, ד), שאין יכול לצאת רע מזה שאתה עמדי, דהיינו שאם יתן האדם יותר צדקה או אם יעבוד את ה' יותר יפסיד ח"ו, כי לא אירא רע מזה שאתה עמדי, ולזה יעקב אבינו נתברך מטל השמים ואח"כ משמני הארץ כי אחרי שידע שהכל משמים הוא עוסק גם כן בעניני ארציות.

אבל אצל עשיו הקדים משמני הארץ לטל השמים, ואין הכוונה דווקא על עשיו אלא על כל אחד שחושב ל"ע כי כוחו ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ובזכות מעשי ידיו ירוויח יותר, ואמנם כשאומרים לו אתה יודע שה' מנהג את העולם ואין יכולים לעשות

ואין מתחיל להאיר עד השעה שבע, ואחרי מעריב הלך לביתו ופתח ספר ונשען על גבי השולחן ועיין בו וכך עמד כל הלילה על רגליו ולמד, ובשעה שבע כשהתחיל להאיר אמר 'הא... כבר מאיר היום'.

היה לי דוד בסטאניסלאב ושמו הרה"ק ר' חיים זי"ע אשר אביו היה הרה"ק ר' איציק'ל מסטאנסילאב בנו בכורו של הרבי ר' מרדכי'לי זי"ע, והוא היה חתנו של זקני הרבי ר' מאיר'ל מקרעמשניף זי"ע ובליל שבת אחר קבלת שבת היה נשען על השולחן וכך היה לומד עד לשעות המאוחרות של הלילה, ורק כשעה או יותר אחר חצות היה הולך לקדש, והוא היה בעל צדקה גדולה והוא היה קשיש מזקה"ק, ופעם כשנועדו יחדיו בחודש אלול היה וויכוח ביניהם כי זקה"ק רצה שר' חיים יאמר 'לדוד ה' אורי' ור' חיים רצה שזקה"ק יאמרוהו.

מנהגנו לומר לדוד ה' אורי בפתחת הארון לקח הרבי ר' מאיר'ל מפרעמישלאן זי"ע מהרבי ר' מרדכי'לי מקרעמניץ זי"ע, - וכשהרבי ר' מאיר'ל מפרעמישלאן ראה את זקני הרבי ר' מרדכי'לי זי"ע בפעם הראשון אמר לאביו הרבי ר' בער'צי ראיתי את מרדכי שלך והוא נראה כמו ר' מרדכי מקרעמניץ

השם שניהם שווים, ובכח זה סבלו בני ישראל את הגלות המר.

בשבת הבאה קוראים ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (בראשית כח, י), כי בזכות יעקב אבינו הולך החרון אף, והחרון אף הגדול ביותר הוא שאין יכול בר ישראל להשיג מה שרוצה להשיג, כי אריכות הגלות גרמה לזה שהם"א יכלה כל כך לירוק בפנינו, ויעזור ה' שנוכה באופנים טובים אנחנו וכל בית ישראל בכל מקום שהם שדרכינו יהיו דרכים שהולכים בזה לפני מלך המשיח ויהיו דרכים ישרות, ונוכה באמת שכל בקשות ישראל יתמלאו לטובה ולברכה, ונוכה במהרה דידן מתוך נחת לקבל פני משיח צדקנו ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים.

קודם ברכת המזון

זקני הרבי ר' בער'צי זי"ע היה אומר כי אחר שחולפים ועוברים הימים הקדושים באים הלילות הקדושים, והיינו לילות החורף הארוכים שיש לנצלם לעסוק בתורה הק'.

חותן זקני הקדוש היה הרה"ק ר' ניסן אב"ד נדבורנא שהיה חתנו של בעל היד אהרן אחיו של הרבי ר' מרדכי'לי זי"ע, וסיפרה אמו על מעשיו בהיותו נער, ששם בימות החורף הימים קצרים ובשעה חמש כבר אחרי מעריב

היראת שמים שראו אצל זקה"ק זי"ע היה עד אין לשער בהרבה דברים, ואחד מהדברים שמעולם לא דיברו בבית המדרש לא בימות החול ולא בשבת, ומעולם לא היה צריך להשתיק את הקהל, אפילו שלא כולם היו אנשי מעלה אלא היו שם גם אנשים בעלי בתים פשוטים אעפ"כ לא דיבר אחד בבית המדרש, ובעת סעודה שלישית לא עלה על דעת מאן דהוא לדבר איזה מילה, אלא כל אחד בעד בתיבה אחרת ששמע מהדא"ה כי אולי יזכור דבר זה או דבר זה, אבל לשוחח אחד עם השני לא ראיתי מעודי.

הרה"ק ר' איציק'ל מסטאניסלאב זי"ע היה בנו בכורו של הרבי ר' מרדכי'לי זי"ע, והרה"ק מצאנו זי"ע היה גדול בשנים מהרבי ר' מרדכי'לי, ועם כל זאת כשבא פעם הרה"ק ר' איציק'ל לצאנו אמר הרה"ק מצאנו שיחלקו את השיריים של האברך הזה, וגמר ר' איציק'ל את כל השיריים, ואמר הרה"ק מצאנו שיתנו לו מנה כפולה וגם זאת כילה לגמרי, ואמר הרה"ק מצאנו שהם יאכלו מקערה אחת, והיה יכול להחיות מתים כי החיה פעם נער אחד בעיר סיגעט.

זי"ע 'אויס'ן-אויג' [היינו שנראה ממש כמותו], ותשניה עליו כי הוא אוכל מעט מדי -, והרבי ר' מרדכי'לי אמר ששמע פעם את דו"ז הרבי ר' מאיר'ל אומר לדוד ה' אורי בביתו שלא בין הקהל, ואמר ששמונה שנים בער בי ה'לדוד, ורק לא הבנתי כיצד לא נשרף הבית.

הרבי ר' מאיר'ל מפרעמישלאן היה בנו של הרבי ר' ארון לייב הגדול זי"ע אשר קצת מגדולתו יכולים לראות מזה שהתאונן אליהו הנביא בפני הרבי ר' אלימלך זי"ע על שהרבי ר' ארון לייב אינו רוצה ללמוד איתו, ועם כל זה היה נוסע לשתי רבי'ם הרבי ר' מרדכי'לי מקרעמניץ זי"ע והרבי ר' משה לייב מסאסוב זי"ע, ושם אצל הרבי ר' משה לייב היה גם הרה"ק מבוטשאטש בעל הדעת קדושים.

מה שאומרים בלדוד ה' אורי אומרים כל יום באהבה רבה, 'בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים לעשות רצונך בלבב שלם כן תחננו ותלמדנו', שאנו מבקשים מהשי"ת שהוא ילמדנו כמו שלימד את אבותינו הקדושים חוקי חיים לעשות רצונך בלבב שלם, וכן אומרים במזמור לדוד ה' אורי 'הורני ה' דרכך'.

ועוד פעם ראו את גדולתו בתורה כשהרבי ר' מרדכי'לי הגיע לשמש כסנדק בברית והמוהל היה המהר"ם שיק, והיה דרכו שהוא היה אומר 'זה הכסא' ולא המוהל (כמנהגנו), ולא היה אחד שהעיו לומר את זאת למהר"ם שיק, וניגש הרבי ר' מרדכי'לי בעצמו למהר"ם שיק ואמר לו, וענה כי הוא יאמר ואם הוא רוצה הוא יכול לחזור ולומר, ואמנם הרבי ר' מרדכי'לי אמר זה הכסא, - והרבי ר' מרדכי'לי היה אומר 'זה הכסא' בצייר"י, כי כך היו מדברים בנדבורנא שהיו אומרים על סגול ציירי מיילך לייקעך, - ואחר הברית נכנסו למעום ונמשך השיחה בהלכות ברכות, ואחר כך אמר המהר"ם שיק, זאת שהוא יכול לומר 'זה הכסא כבר ראיתי, אבל שהוא יכול ללמוד עוד לא ידעתי, אמנם עברתי על כל הלכות ברכות ולא מצאתי גדול אחד בזמנינו שבקי כל כך בהלכות כמו שהוא היה בקי.

כשהרבי ר' מרדכי'לי היה נער קטן ראה אותו אביו הרבי ר' בער'צי שהוא מהלך תפוס במוחין, ואמר לו, מרדכי, 'הליכות עולם לו' כבר אתה רוצה ללכת בעולמות?', אל תקרי הליכות אלא הלכות' קודם תלמד הלכות.

ובנו ר' חיים שהכרתיו היה אדם קדוש מאוד, ופעם ביקש מהרה"ק מצאנז זי"ע שיתן לו את הספר דברי חיים, ואמר הרה"ק מצאנז כי אין לו, והוא היה חריף מאוד, ואמר להרה"ק מצאנז אם תרצו יהיה לכם, ושלח הרה"ק מצאנז בכל העיר מאדם לחברו לחפש אם יש לאחד ליתן לו דברי חיים.

והיה לו מקוה קר מאוד אשר כידוע מזיק למי שנכנס, והגיע חולה אחד שאמרו הרופאים נואש לחייו, וציוה עליו שיכנס לטבול במקוה שלו ואני אומר שיחיה, ואכן חיה.

ובעת נישואיו של ר' איציק'ל נתגלה כי זקני הרבי ר' מרדכי'לי היה גדול מאוד בנגלות התורה, אשר לא ידעו זאת מעולם, כי תמיד ישב סגור ומסוגר מעיני הבריות, ואף דלת החדר שלפניו חדרו היתה נעולה תמיד כדי שלא יוכל אדם לעמוד בחדר הסמוך לו ולא ראה אדם מה שעושה, והרבי ר' מרדכי'לי השתדך עם אחיו של המהרי"ץ, וקודם החופה הסתגר בחדר עם המחותן בערך משעה תשע או תשע וחצי בערב ולא יצאו לחופה עד לערך שתים או שתים וחצי לפנות בוקר, ושאלו למחותן מה עשה שם, וענה כי עברו על ש"ם בבלי וש"ם ירושלמי עם ראשונים ואחרונים, ואז נתגלה לראשונה גודל בקיאותו בנגלות התורה.

